

19 (Offentlig) Beslutning om tiltag til reduktion af udgifter til den kollektive trafik

Sagsbehandler: [Dr18373]

SagsID:

EMN-2021-02465

Resume

[På bevilling 24 Kollektiv Trafik er der i budget 2023 afsat 7,5 mio. kr. mindre end det koster at udføre den nuværende kollektive trafik i Silkeborg Kommune. På grund af kontraktvilkår kan nedlæggelse af buskørsel først iværksættes fra juli 2023 og således kun få ½-års effekt i 2023.

Teknik- og Miljøafdelingen anbefaler, at der sigtes efter en besparelse på 10 mio. kr. Det skyldes dels, at underskud i 2022 og ½-års effekt skal hentes de følgende år, dels at der herefter bliver behov for betjening af nye boligområder.

Plan- og Vejudvalget skal tage en beslutning om, hvor og hvordan Midttrafik skal gennemføre en besparelse ved nedlæggelse af buskørsel.]

Indstilling

[Teknik- og Miljøchefen indstiller til Plan- og Vejudvalget,

- at der sigtes efter en besparelse på netto 10 mio. kr.
- at Plan- og Vejudvalget tilkendegiver, hvor besparelsen primært skal findes på bybuskørslen men også på lokale ruter,
- at konkrete forslag på de enkelte ruter forelægges Plan- og Vejudvalget til beslutning på møde 6. december 2022, og
- at materialet gennemgås på ekstraordinært møde 21. november 2022.

Tidligere beslutninger

...

Sagen

Beskrivelse af sagen

[Den økonomiske situation for den kollektive trafik er meget udfordret. På Plan- og Vejudvalgets møde 4. oktober 2022 blev Midttrafiks forslag til budget 2023 behandlet. Hvis den nuværende kørsel på lokale og bybusruter fortsætter uændret, vil der opstå et underskud på bevilling 24 på 7,5 mio. kr.

Midttrafik vil ekstraordinært revidere budget 2023 i december 2022 efter nyeste indeks, hvilket formentlig vil få underskuddet i 2023 til at blive endnu større. Desuden forventes et endnu ukendt underskud i 2022 trods Byrådets tilførsel.

Transportministeren har 1. oktober 2022 meldt ud, at Regeringen vil yde 140 mio. kr. i 2023 i kompensation til trafiksekskaberne i hele Danmark som følge af de stigende brændstofpriser. Silkeborg Kommunes andel udgør ca. 1 mio. kr. ifølge Midttrafik.

Årsagen til den økonomiske udfordring på bevilling 24 er de stigende brændstofpriser og inflationen, som påvirker alle i samfundet. Byrådet har tilføjet bevillingen 7 mio. kr. ekstra i budget 2023, men dette kan ikke dække udgifterne. Teknik- og Miljøafdelingen vil derfor ud fra de givne rammer foreslå, at der arbejdes med en plan for at få balance i budgettet i løbet af de kommende 2-3 år.

Dette kan ske ved at gennemføre reduktioner i bybuskørslen ved køreplansskiftet i sommeren 2023 enten ved;

- at nedsætte frekvensen, så der er færre ture på de enkelte linjer, eller ved
- at nedlægge de bybuslinjer, som har færrest kunder, og/eller betjener områder, som andre busruter har stoppesteder i nærheden af.

Besparelsen kan kun få ½-års effekt i 2023. I 2024 vil besparelsen have helårseffekt. En besparelse på 10 mio. kr. på bybuskontrakten vil ifølge Midttrafik betyde kompensation og muligt kontraktbrud.

Besparelser på de lokale ruter i 2023 vil for de fleste kontrakter betyde kompensation og eller kontraktbrud. Kontrakterne kan tidligst opsiges til medio 2024.

Teknik- og Miljøafdelingen anbefaler, at besparelsen primært hentes på bybusruterne, idet disse har det største potentiale for at hente besparelsen og har fleksibilitet i forhold til eventuelt at hæve serviceniveauet igen.

Siden 2016 har Silkeborg Bybusser kørt på CO2-neutral biogas og har således haft en positiv effekt på CO2-regnskabet. Gennemførelse af så stor en besparelse i den kollektive trafik vil få stor betydning for kunderne. Når der nedlægges kørsel, skal mange kunder finde alternative løsninger. Hvis antallet af biler stiger, vil det påvirke klima, fremkommelighed og pres på parkeringspladser i Silkeborg.

På Plan- og Vejudvalgets møde 9. august 2022 blev det besluttet at udskyde udbuddet af de lokale ruter, indtil den økonomiske situation for bevilling 24 blev afklaret. Samtidig blev der igangsat et arbejde med at ændre de mindste lokale ruter til kommunale skoleruter, hvor kun den lovpligtige kørsel med elever til/fra folkeskoler udføres. Resultatet af dette arbejde vil blive forelagt til politisk beslutning i løbet af foråret/sommeren 2023, hvorefter et udbud af skolebuskørslen kan iværksættes med henblik på kontraktstart fra skoleåret 2024/25. Teknik- og Miljøafdelingen vurderer, at det samlet set vil være billigere for Silkeborg Kommune at ændre de mindste ruter til skolebusser, men det kræver ekstra ressourcer til administration, planlægning, udbud m.v. (1 fuldtidsstilling).

Nogle lokale ruter sikrer kollektiv trafik mellem bysamfund på tværs af Silkeborg Kommune og har gode forbindelser til regionale ruter. Serviceniveauet på disse ruter kan nedgraderes, men ikke ændres til skolebusruter, hvis kørslen skal være tilgængeligt for alle borgere. Som beskrevet i sagen om udbud på mødet 9. august 2022 tager udbudsprocessen hos Midttrafik 1½-2 år.

Teknik- og Miljøafdelingen anbefaler, at omlægning og eventuelle reduktioner på disse store lokale ruter afventer det kommende udbud med virkning fra 2025, og at der i mindre grad gennemføres reduktioner i 2023.

Teknik- og Miljøafdelingen vurderer, at brugen af Flextrafik vil stige i takt med, at buskørsel nedlægges. Endvidere vil der i løbet af de kommende 2-3 år blive behov for busbetjening af de nye store boligområder ved Astrid Lindgrens Vej og Eriksborg.

I "Trafikplan 2021 for Silkeborg Kommune" er fastlagt et serviceniveau og minimumsbetjening af byer. Dette blev gennemført ved køreplansskiftet i sommeren 2021. Uanset hvilke besparelser Plan- og Vejudvalget beslutter, at Midttrafik skal arbejde videre med, så vil det få den betydning, at de besluttede servicemål ikke kan opretholdes.

Teknik- og Miljøafdelingen har bedt Midttrafik om at komme med oplæg på reduktioner. Midttrafiks notat af 27. oktober 2022 vedhæftes. Her oplyses om muligheder, risici, kompensation og evt. kontraktbrud.

Konkrete forslag til gennemførelse af besparelsen og konsekvenser vil blive forelagt Plan- og Vejudvalget på møde 6. december 2022. Tids- og aktivitetsplan findes i bilag.

Besparelser og serviceniveau bør revideres, hvis brændstofpriser og inflation falder i de kommende år.

Regional buskørsel

Region Midtjylland har meldt ud, at der også vil ske store reduktioner på den regionale kørsel for i alt 40 mio. kr./år. Vi kender endnu ikke konsekvenserne i de enkelte områder af regionen, da Region Midtjylland først vil træffe beslutning herom 21. december 2022.

Der afholdes politiske møder mellem kommuner og Region Midtjylland i oktober-november måned. Møde med Silkeborg Kommune afholdes 10. november 2022, hvor Region Midtjylland vil præsentere, hvilke besparelser de forventer at gennemføre i Silkeborg området. Fra politisk side deltager Martin Jakobsen, Lars Hansen og Helle Præsius Busk ifølge aftale på Plan- og Vejudvalgets møde 4. oktober 2022.

I forbindelse med seneste sparerunde i 2019 overdrog Region Midtjylland rute 774 Kjellerup-Rødkærsbro-Bjerringbro til Viborg Kommune. Viborg Kommune har netop meddelt Silkeborg Kommune, at de planlægger at nedlægge betjeningen mellem Kjellerup og Rødkærsbro fra sommeren 2023.

Når de regionale ruter nedlægges eller reduceres, vil borgerne blive henvist til at benytte flextrafik. Udgiften til Flextrafik skal betales af den kommune, hvor turen starter.

Midttrafiks harmonisering af Flextrafik betyder, at fremover kan Flextrafik benyttes frit over kommunegrænser til lave takster. Derfor er spørgsmålet, om udgiften bør afholdes af Region Midtjylland i stedet for den enkelte kommune.

]

Borgerinddragelse

[Teknik- og Miljøafdelingen anbefaler, at Seniorråd og Handicapråd snarest orienteres om denne sag, og samtidig opfordres til at komme med høringssvar forud for Plan- og Vejudvalgets møde 6. december 2022.

Midttrafik forventer at holde offentlig høring i januar 2023 om planlagte ændringer på de enkelte ruter. Her kan borgere m.fl. komme med deres bemærkninger til forslagene.

Da der er planer om store reduktioner på de regionale ruter, men også på lokale og bybusruter i mange kommuner, må det forventes, at mange berørte borgere vil komme med indsigelser i forbindelse med høringen.

Midttrafik vil samle høringssvar og sende til den enkelte kommune. Plan- og Vejudvalget vil få præsenteret høringssvarene og har efterfølgende mulighed for at ændre bestillingen af kørsel.

De endelige køreplaner skal være fastlagt senest 3 måneder før køreplansskiftet 25. juni 2023.

Økonomi

Midttrafik budget 2023 viser følgende data for kørsel i Silkeborg:

(1.000 kr.)

Budget 2023:	timer	Udgifter	Indtægter	Netto
Bybuslinjer	53.791	46.085	15.271	30.814
lokale ruter	23.289	21.082	3.818	17.264
i alt	77.080	67.167	19.089	48.078

Hertil kommer udgifter til Rejsekort, Flextrafik, Midttrafiks administration m.v. Totalt set skal Silkeborg Kommune pt. betale 61,3 mio. kr. i 2023 til Midttrafik for at opretholde nuværende serviceniveau. Silkeborg Kommune har afsat i alt 53,8 mio. kr. til kollektiv trafik inkl. de 7 mio. kr., som blev afsat ved budgetaftalen. Der mangler således 7,5 mio. kr. i 2023 + regulering af prisindeks i december og erstatning til busvognmænd.

Da Plan- og Vejudvalget tidligere har tilkendegivet, at nye boligområder skal betjenes, anser Teknik- og Miljøafdelingen det for nødvendigt at gennemføre en netto besparelse på 10 mio. kr. Dette kan gennemføres med følgende reduktioner;

1) Bybusser:

Bybusserne har indtægter på ca. 15 mio. kr./år.

I dag kører bybusserne ca. 54.000 timer/år.

Hvis besparelse alene på bybuskørslen, skal denne reduceres med 32%, da en stor del af indtægterne også forsvinder.

Fremtidig betjening med ca. 37.000 timer/år.

2) Lokalruter:

Lokale ruter har indtægter på ca. 4 mio. kr./år, hvoraf en del stammer fra skolekort.

I dag kører lokalruterne ca. 23.300 timer/år.

Hvis besparelse alene på lokale ruter, skal disse reduceres med 58%.

Fremtidig betjening af oplandet med ca. 9.800 timer/år.

Kørslen på lokalruterne er meget varierende – nogle ruter har få ture i forbindelse med skolernes mødetider, mens andre ruter har både aften- og weekendbetjening. Usikkert om de lokale ruter kan dække den nødvendige kørsel til skolerne, hvis kørslen reduceres med 58%

Når buskørsel nedlægges, vil Silkeborg Kommunes andel af udgiften til Midttrafiks administration falde. Det er dog svært at beregne, da mange udgifter, f.eks. husleje, IT m.v. er faste og ikke afhængige af kørselsomfang. Ændring i administrationsbidrag vil først være fra Budget 2024.

Silkeborg Kommune skal betale det krav om kompensation, som Midttrafik får fra busvognmændene, når kørslen og antallet af kontraktbusser reduceres i denne størrelsesorden. Kompensationen skal udbetales i 2023. Midttrafik forventes at kunne oplyse beløbets størrelse til den kommende sag til Plan- og Vejudvalget i december 2022.

Bilag

1 (Forslag til besparelser - Midttrafiks notat af 27-10-2022 - 9847528)

2 (Tids- og aktivitetsplan - 9844639)

